

Handläggare
Albin Lindström
Telefon: 0850847998

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 15 juni 2021

Ärende 5

Yttrande över remiss av betänkandet *God och nära vård - rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)*

Remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2021/549

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *God och nära vård - rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Betänkandet hanterar frågan om psykisk ohälsa i primärvården och dess samverkan med specialistvården samt kommunens insatser för målgruppen inom ramen för socialtjänstlagen (SoL). Betänkandets förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) omfattar ett förtydligande att regioner och kommuner inom ramen för verksamhet som utgör primärvård särskilt ska tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande *fysiska och psykiska* vårdbehov.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till den föreslagna lagändringen och det ökade synliggörandet av psykisk hälsa. Förvaltningen delar bilden av ett behov av ökad samverkan mellan region och kommun i arbetet med målgruppen samt behovet av öppna lågtröskelverksamheter likt förvaltningens verksamhet Alfa.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Bakgrund

Regeringen fattade den 2 mars 2017 beslut om att utse en särskild utredare med uppdrag att utifrån en fördjupad analys av förslagen i betänkandet *Effektiv vård (SOU 2016:2)* stödja regioner, berörda myndigheter och organisationer i arbetet med att samordnat

utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården. Utredningen valde namnet *Samordnad utveckling för god och nära vård*.

Utredningen lämnade i april 2020 huvudbetänkandet *God och nära vård - En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem (SOU 2020:19)*. Det innehöll förslag på strukturella förändringar av hälso- och sjukvårdssystemet i sin helhet, med fokus på samverkan mellan de båda huvudmännen, region och kommun. Förslag på hur samverkan kan stödjas på makro- (mellan huvudmännen), meso- (mellan utförare), och mikronivå (utifrån den enskilde individen) lämnades. Betänkandet innehöll förslag på ett stärkt stöd för patienten vad gäller den lagstadgade individuella planen samt förslag på utformning av patientkontrakt.

I och med de tilläggsdirektiv som beslutades i augusti 2019 kom inte utredningens huvudbetänkande att bli det sista betänkandet. Det blir i stället detta betänkande, som besvarar frågeställningarna i direktiven rörande omhändertagande av psykisk ohälsa i primärvården.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *God och nära vård - rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande..

Betänkandet och dess förslag är främst riktade mot primärvårdens verksamheter och berör det arbete som kommunen genomför med stöd av socialtjänstlagen (SoL)¹ främst inom socialpsykiatri. Någon allmän fastslagen definition av begreppet socialpsykiatri finns inte. I praktiken har begreppet kommit att användas som ett samlande begrepp för den verksamhet för personer med psykiska funktionsnedsättningar som kommunernas socialtjänst bedriver. Det vill säga en kommunal form av öppen vård för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Utifrån arbetsmarknadsförvaltningens ansvarsområde lyfter betänkandet bland annat att det finns sociala skillnader i

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

¹ Kommunen genomför även insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen (HSL) samt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS)

förekomsten av psykisk ohälsa i alla åldersgrupper utifrån både socioekonomisk ställning och diskrimineringsgrunder. Att de viktigaste bestämningsfaktorerna till ojämlikheter i psykisk hälsa bland vuxna är kopplade till sysselsättning och ekonomi och att psykisk ohälsa har samband med ogynnsamma livsvillkor och negativa arbetsmarknadsutfall såsom arbetslöshet eller låg inkomst, samt ökad dödlighet.

När fler personer lever allt längre med kroniska sjukdomar får det stora ekonomiska konsekvenser både för den enskilde och för samhället. Dessa personer är också i högre grad långtidssjukskrivna och står utanför arbetsmarknaden jämfört med dem utan kroniska sjukdomar.

En god, nära och samordnad vård som stärker hälsan förutsätter samverkan mellan olika aktörer. Det gäller såväl inom olika delar av huvudmännens hälso- och sjukvård som med elevhälsan, studenthälsovården, företagshälsovården och socialtjänst. Utredningen bedömer även att samverkan med det civila samhällets aktörer behöver stärkas. Huvudmännen behöver säkerställa att det finns strukturer för att underlätta sådan samverkan mellan hälso- och sjukvårdens verksamheter på primärvårdsnivå och relevanta civilsamhällsaktörer.

Utredningen föreslår att det ska synliggöras i primärvårdens grunduppdrag att primärvården svarar för hälso- och sjukvård avseende både fysisk och psykisk ohälsa. 13 a kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) (HSL), om primärvårdens grunduppdrag, ska avseende första punkten formuleras så att inom ramen för verksamhet som utgör primärvård ska regioner och kommuner särskilt tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodose vanligt förekommande fysiska och psykiska vårdbehov. Primärvården får i och med detta ett tydligare ansvar även för den psykiska vården.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på det ökade synliggörandet av psykisk hälsa som betänkandet lägger grunden för. God fysisk- såväl som psykisk hälsa är ofta en förutsättning för studier och arbete och avsaknaden av detsamma riskerar att leda till arbetslöshet och inkomstbortfall.

Betänkandet fokuserar mycket på en förstärkt samverkan mellan huvudmännen region och kommun, mellan specialistvården och primärvården. Men även på en stärkt samverkan med socialtjänst

och andra aktörer som exempelvis civilsamhällesorganisationer. Arbetsmarknadsförvaltningen ser ett behov av förstärkta samverkansstrukturer i frågor som handlar om psykisk hälsa vilket de förslag som betänkandet presenterar bedöms ge goda möjligheter till. Utvecklade strukturer för samverkan finns idag genom bland annat FINSAM. Förvaltningen vill särskilt lyfta betydelsen av samarbetet genom FINSAM och dess fortsatta utveckling.

Inom arbetsmarknadsförvaltningen återfinns målgruppen idag framförallt hos Alfa. Verksamheten inom Alfa erbjuder stöd till arbete eller studier och vänder sig till personer med psykisk funktionsnedsättning som är i kontakt med socialpsykiatrin. För att stödja personer inom psykosvården att återgå till arbete eller studier har Alfa ett upparbetat samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, socialnämnden och Region Stockholm.

Arbetet inom Alfa kring individen bygger på ett teamsamarbete med olika kompetenser och ett utvecklat samarbete med specialistpsykiatrin. Betänkandet föreslår en reform där deltagarnas psykiatrikontakter i framtiden i allt högre grad sker inom ramen för primärvård. För att få till en fortsatt stark samverkan kring individen är det då viktigt att det finns god kompetens inom primärvården som kan fånga upp individens behov av insatser från kommunens socialtjänst, som arbetar med behandling och rehabilitering samt kan bistå när en person är i arbetsinriktad rehabilitering.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till att betänkandet noterar att det, inte minst till följd av stigmatisering, finns ett stort behov av lågröskelverksamheter med fokus på ett öppet och fördomsfritt bemötande av den som söker hälso- och sjukvården med psykisk ohälsa.

Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Bilaga

1. Remiss: betänkandet God och nära vård - rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2021-06-08
Karin Eriksson-Bech, Utvecklingschef	2021-06-08